

Working Session with Homelessness as Work at the Straat Consulaat, with Bo Stokkermans, The Hague, July 2024

Research Note

We talked quite a bit about the remark made by one person in the June session, indicating that he was really in need of more concrete ideas of what we are working towards. That really stayed with me from last time. This, and a workshop I participated in where we as artistic researchers examined our own research, led me to the following: I feel a strong need to reconnect more strongly to the original questions around which the group formed – insofar as we can speak of a formed group. In any case, the questions we started with and which the S.C. and most of the regular participants assumed were:

- what is the work of homelessness? what are the difficulties you have to deal with when you are homeless? what do your days get filled with? what are skills you have had to learn by necessity to live with homelessness?*
- Who are you (becoming) (identity)?*
- What actions did/do you have to do repeatedly and what did that look like (performativity)?*

I realise it's important to keep focusing on this all the time because it gives clarity, direction and purpose. And yet it has a huge amount of space in it which everyone can explore in their own way.

Also, I think we should also start focusing already on a (temporary, or as an intermediate step) 'product' (yes I know, terrible word), or 'thing', 'form' that we are working towards. I think this will give guidance. We talked several times about some kind of magazine, and there was enthusiasm for that. I actually think that's not such a weird idea at all, because it can contain images, text, columns, interviews, and so on. And it still gives a lot of freedom because it could be a digital edition, a unique, or a newspaper, very cheaply produced but widely distributed... and a lot of other possibilities.

In the preparations I broached these subjects with Veerle and Bo.

Verslag bijeenkomst 24 juli 2024, Straat Consulaat.

Aanwezig: M, A, M-L, J, W, D, Sanne, Bo, Veerle, Philippine

Vorbereiding:

Email Ph aan Bo en Veerle, op 15 juli.

Lieve Bo en Veerle,

morgen zien we elkaar online om de workshop van de 24ste voor te bereiden.

Veerle, je schreef ons al wat ideeën:

(Veerle:)

"Ik denk aan:

- Een gedicht van Rodaan Al Galidi
(vluchtte in 98 van Irak naar NL, gedichten gaan over machteloosheid en hoop)
- Een stukje uit 'Very Good Lives', de speech die JK Rowling aan Harvard afgestudeerden geeft en gaat over het belang van falen en fantasie.

- Een stuk uit Lale Güls 'Ik ga leven' waarin ze vertelt over het losbreken van haar Islamitische familie."

Zelf is me erg bij gebleven van de vorige keer de noodkreet van Andrej die vroeg om duidelijkheid, concreetheid. Dit, en een workshop waar ik aan deelnam waarbij we als artistiek onderzoekers ons eigen onderzoek onder de loep namen, brachten me op het volgende:

Ik heb een sterke behoefte ons sterker te verbinden met de oorspronkelijke vragen waar rond de groep zich heeft gevormd, voor zover we van een gevormde groep kunnen spreken. In elk geval de vragen waarmee we zijn begonnen en waar het straat consulaat en de meeste vaste deelnemers van aan gingen:

-wat is het werk van dakloosheid? wat zijn de moeilijkheden waarmee je moet dealen wanneer je dakloos bent? waar worden je dagen mee gevuld? wat zijn vaardigheden die je noodgedwongen hebt moeten leren om te leven met dakloosheid?

Wie ben je (geworden) (identiteit)?

Welke handelingen moet/moest je herhaaldelijk doen en hoe zag dat er uit (performativiteit)?

Ik denk dat het belangrijk is ons hier steeds op te blijven richten omdat het duidelijkheid geeft, richting en doel. En toch enorm veel ruimte in zich heeft waarin iedereen op diens eigen manier kan exploreren.

Dus mijn eerste vraag voor ons gesprek morgen is: zijn jullie het hiermee eens? En kunnen we de schrijfworkshop hierop laten aansluiten?

Ik denk zelfs dat we ons ook al moeten gaan richten op een (tijdelijk, of als tussenstap) 'product' (ja ik weet, vreselijk woord), of 'ding', 'vorm' waar we naar toe werken. Ik denk dat dit houvast geeft. We hebben meerdere keren gesproken over een soort magazine, en daar was enthousiasme voor. Ik denk eigenlijk dat dat helemaal niet zo'n raar idee is, omdat daar beeld, tekst, columns, interviews enz. in kunnen staan. En het geeft nog altijd heel veel vrijheid want dat kan een digitale uitgave worden, een unicum, of juist een krant, heel goedkoop geproduceerd maar wijd te verspreiden... en nog een hoop andere mogelijkheden.

Dus mijn andere vraag voor ons gesprek morgen is: zijn jullie het hiermee eens? En kunnen we in de schrijfworkshop dat voor ons zien, dat we daar materiaal voor aan het maken zijn?

Dan nog iets praktische: we hebben er op een bepaald moment over gesproken of we de workshop misschien buiten zouden kunnen doen. Ik vraag me af of dat werkt qua concentratie. In elk geval heb ik vast geïnformeerd of we ook eventueel bij het S.C. terecht zouden kunnen, daar heb ik nog geen antwoord op maar misschien morgen wel. Ik ben er in elk geval mee bezig.

*Ik zal nog een linkje sturen.
Tot morgen 12.30!
xph*

Op 16 juli stuurde Bo nog notities, ik denk naar aanleiding van de vorige bijeenkomst:

dat de noodkreet wordt gegeven is goed, maar geeft ergens ook aan dat A nog niet de ruimte voelt om duidelijkheid te scheppen. die relatie/rolverhouding

voor mij is dit moment echt nog een startpunt waarin we een gezamenlijkheid aan het vormen zijn. dat kan in relatie tot heel veel duidelijkheid maar het lijkt me ook goed dat heel helder te communiceren

ik snap dat de vragen waar we mee begonnen zijn, belangrijk blijven voor philipine. misschien moet er een duidelijker onderscheid zijn in de bezigheden. dus zijpaden. dit is teambuilding, dit is onderzoek etc.

volgens mij is de manier waarop onderzoek plaatsvind binnen de beeldende kunst niet altijd duidelijk genoeg voor deze groep. dat er een soort taalverschil zit. vanuit waar misschien ook die behoefte aan duidelijkheid komt

hebben jullie zelf behoefte aan deze duidelijkheid?

hoe zorgen we dat dit ding ook echt gaat bestaan, we zijn namelijk al een aantal keer een ding begonnen. maar het resoneert nog niet echt. zelf denk ik dat dit komt door een gebrek aan 'duidelijkheid'

zelf denk ik dat de vraag die we ook kort bespraken voor deze workshop, hoe willen we met elkaar om gaan. erg belangrijk is. als wij nu het antwoord gaan geven op andrej zijn noodkreet bepalen we heel veel over de dynamiek. volgens mij is zijn oproep vooral een goed moment om dit gezamenlijk te vormen.

we weten zelf natuurlijk ook nog niet zo goed hoe of wat. misschien ggoed dat kort ook even te bespreken, wat we er nu zelf over voelen denken

Op 16 juli hebben we een online bespreking om voor te bereiden. We denken na over hoe het project door kan lopen of een leven kan hebben tussen de bijeenkomsten door. We denken na over een virtuele ruimte openen waar mensen dingen in kunnen droppen. Maar weten niet of dat als toegankelijk zal worden ervaren. We besluiten voor iedereen een boekje te kopen, die mensen mee nemen naar huis – het zal van hun zijn – en als ze willen kunnen ze daarin verder schrijven / tekenen enz.. Wat er in staat is privé tenzij je het wilt delen.

Na de bespreking schrijft Veerle:

Hallo!

Wat een fijn overleg.

Ik heb de opdrachten geformuleerd in de bijlage in NL en ENG. Ik hoor graag als ik nog iets kan aanpassen.

Als je het dan zou willen opmaken voor het boekje zou dat fantastisch zijn Bo, het boekje is 21,5 x 15 cm. Ik heb uiteindelijk voor een Dille en Kamille boekje gekozen met dikker papier, zonder lijntjes, een elastieken band, en een neutrale kartonnen kaft.

Dan nog een aantal dingen die net voorbij zijn gekomen:

- Meer uitzoomen en met de groep definiëren wat we doen komt na de zomer*
- Het doel van de opdracht is het identificeren van de schrijver en de lezer, wat van belang is voor het schrijven van een rake tekst.*
- Wie niet wilt schrijven mag de karakters in beeld beschrijven, de communicatie in stripvorm doen.*

Ik zal het boekje introduceren:

- Het boekje is individueel bezit*
- Het is voor de opdrachten en voor het opschrijven of uitbeelden van gedachten buiten de workshop*
- Wat in het boekje staat is privé, tenzij je het wilt delen*

Kan ik hier nog iets aan toevoegen? En zullen we woensdag weer beginnen met een terugblik op de vorige keer? Volgens mij was dat steeds het geval.

Ik hoor het graag!

Veerle

Ik antwoord:

Hoi Veerle,

ziet er super uit! dank je!

Ik doe hierbij een voorstel waarbij tegenwoordige tijd en verleden tijd er beide staan. Is een beetje lelijk maar misschien belangrijk daar er ook best wat mensen zijn die nog altijd dakloos zijn.

Ik vroeg me af hoe het zou zijn als de 'brief terug' (van de wereld leider/alien enz), in plaats van ook een beschrijving van dakloosheid te zijn, gewoon een antwoord kan zijn op de brief van de persoon met ervaring met dakloosheid. Dus iets opener in wat het is.

Maar dat is echt een vraag. Zo is ook perfect.

ik verheug me!, xxxph

Uiteindelijke programma:, gemaakt door Veerle

Identiteit & schrijven (NL)

Het bepalen van de identiteit van de schrijver en de identiteit van de lezer

1. (5 minuten)
Kies 1 persoon die met dakloosheid te maken heeft (gehad) en 1 persoon die niet met dakloosheid te maken heeft (gehad).

Keuze uit:

Persoon die met dakloosheid te maken heeft (gehad) heeft (gehad)

- Dakloze
- Ex-dakloze
- Naaste van dakloze

Persoon die niet met dakloosheid te maken

- Wereldleider
- Buitenaards wezen
- Vriend van vroeger

2. (10 minuten)
Beschrijf het karakter van de persoon die met dakloosheid te maken heeft (gehad).
3. (10 minuten)
Beschrijf het karakter van de persoon die niet met dakloosheid te maken heeft (gehad).

Vertel wat dakloosheid is

4. (20 minuten)
Denk je in dat je de persoon bent die met dakloosheid te maken heeft (gehad). Beschrijf dan wat dakloosheid volgens jou is aan de persoon die niet met dakloosheid te maken heeft.
5. (20 minuten)
Draai het om. Denk je in dat je de persoon bent die niet met dakloosheid te maken heeft (gehad), en schrijf een antwoord aan de persoon die wel met dakloosheid te maken heeft (gehad).

Identity & writing (ENG)

To specify the identity of the writer and reader

6. (5 minutes)
Choose 1 person who had/has to deal with homelessness, and 1 person who did not have to deal with homelessness.

Choose from:

*Person who deals/dealt with
deal/dealt
homelessness*

- Homeless person
- Ex-homeless person
- Someone who is close to
a homeless person

*Person who hasn't
with homelessness*

- World leader
- Alien
- Childhood friend

7. (10 minutes)
Describe the character of the person who has deals/dealt with homelessness.
8. (10 minuten)
Describe the character of the person who has not deals/dealt with homelessness.

Describe what homelessness means.

9. (20 minuten)
Imagine being the person who deals/has dealt with homelessness.

Describe what you think homelessness means to the person who had/has not dealt with homelessness.

10. (20 minuten)
Turn it around. Imagine being the person who has not dealt with homelessness, and write an answer to the person who had/has dealt with homelessness.

Uitnodigingsemail 14 juli:

Hoi allemaal / dear all (please scroll down for English),
Zoals we in de laatste bijeenkomst hebben afgesproken organiseren we nog een bijeenkomst voor de zomer op woensdag 24 juli.
De tijd is: 10.30-12.30
Plaats zal waarschijnlijk het Straat Consulaat worden, maar dat gaan we jullie nog bevestigen.
Het precieze programma geven we later nog door, maar in elk geval gaan we concreet aan het werk met de vragen naar wat het werk van dakloosheid is, en hoe we dat onzichtbare werk zichtbaar kunnen maken.
We verheugen ons erop jullie weer te zien!
met warme groet,
Philippine , Bo, Veerle

As we discussed in the last meeting, we are organising another meeting before the summer on Wednesday July 24. The time is: 10.30-12.30 Place will probably be the Straat Consulaat, but we will confirm that to you.
Exact programme to follow later, but in any case we will work concretely on the questions of what the work of homelessness is, and how to make that invisible work visible.
We look forward to seeing you again!
with warm regards,
Philippine , Bo, Veerle

Verslag:

Ik kwam iets later binnen omdat er problemen waren met de trein. Omdat we het goed hadden voorbereid was dat geen probleem, Bo en Veerle hadden goed kunnen opstarten en iedereen zat te schrijven.

Wat volgt is het verslag dat ik direct na de bijeenkomst in de trein terug schreef:

Teksten

-Van D., hij beschrijft Den, dat Den een groot hart heeft en altijd voor iedereen klaar staat. Hij komt van origine ergens buiten NL vandaan, en is 25? 35? - in elk geval lang - jaar dakloos geweest, hij heeft nu wel een dak boven zijn hoofd maar het is heel anders gelopen dan dat hij had gedroomd. Het is namelijk een verzorgingshuis. Hij was ziek geworden en nu zit hij daar. Den is daar diep ongelukkig. Dennis schrijft eerst een brief aan een alien vanuit het perspectief van Den, hij is heel geëmotioneerd als hij de brief voorleest. De alien antwoordt, hij schrijft dat hij niets begrijpt van die grenzen bij ons, 'onzichtbare muren waar je niet over mag. En als je dat toch doet wordt je terug gestuurd. Van dakloosheid en het gebrek aan zorg voor elkaar begrijpt hij ook niets.

-Sanne schrijft vanuit een 'samengesteld personage', een mix van verschillende mensen die ze kent, R. R is dakloos en schrijft een brief aan Kamala Harris, die immers nu wel tijd heeft brieven te beantwoorden, ze hoeft zich slechts voor te bereiden als kandidaat op de presidentsverkiezingen. Het antwoord moet nog worden geschreven.

-Bo leest voor. Een dakloze personage met de naam Bo, die dag in dag uit op een bankje zit en zich volkomen onzichtbaar voelt voor de wereld schrijft naar zijn oude jeugdvriend Bo, hij vraagt hem of hij niet eens naast hem kan komen zitten. Deze Bo woont net als Bo in een naamloze stad, maar hij heeft het zo druk met zijn baan en zijn leven, hij denkt niet dat hij tijd heeft om Bo op zijn bankje op te zoeken, maar belooft wel beter naar bankjes te uit te kijken. Dan gaat deze Bo naar huis en zit thuis alleen op de bank.

-M leest de tekst van A voor die ze heeft vertaald naar het NL. Het gaat over teleurstellingen en alcoholisme, en over verhuising naar NL. Haar eigen tekst leest ze daarna voor. We praten verder, ze vertelt dat de tijd van het communisme in vergelijking een goeie tijd was, en die van de democracy vooral corruptie en armoede heeft betekend. 'De democratie is er niet voor iedereen'.

-J probeert het leven op straat te beschrijven, eenzaamheid, nee geen isolatie maar een spiegelhuis waarin je jezelf slechts als schim terugziet.

-Y-L Heeft veel moeite met de opdracht, ze begint te schrijven zoals ze vaker schrijft, met het woord gericht aan beleidsmakers. Veerle nodigt haar uit om een creatievere kant te zoeken, een fictionele ontvanger of schrijver. Ze leest toch een stuk voor. Ze beschrijft het gewicht, de schouders die vermoeid raken, 'de draaglast overstijgt de draagkracht'.

-Veerle schrijft over een jonge vrouw van wie de tante op straat leeft. Ze zoekt deze vrouw wekelijks op, of zoekt dan naar haar. Zelf is ze erg druk, te druk om een gezin te beginnen, wat ze eigenlijk wel wil.

-Zelf schrijf ik over R, die geen huis heeft maar wel een atelier. Hij logeert 'serieel' bij vrienden, ook bij mij. Maar, zeg ik, hij noemt zichzelf raar genoeg niet dakloos. 'Dat is helemaal niet raar' roepen verschillende mensen in de groep. Die ontkenning is heel begrijpelijk en komt veel voor. We denken er samen op door en ik dat geeft me het plan als R aan een jeugd vriend of misschien een ex van hem te schrijven. De ex vriend zal R er op wijzen dat hij feitelijk dakloos is, en daar zullen ze een gesprek over voeren.

We (Veerle, Bo en ik) praten na, o.a.

-het zou tof zijn een residentie achtig iets te doen, een keer een week tijdens het maak proces en een week tijdens het redactie proces. Een plek waar iedereen kan komen werken, gewoon een beetje zijn, koffie drinken enz.

-subsidie aanvraag, is nodig, lijkt ook wel haalbaar, moeten we onderzoeken, Veerle kan meekijken naar de tekst.

-Veerle, blijft ze meedoen? Ph en Bo hopen van wel, Veerle vindt het zeker interessant, uitdagend maar ze leert veel en ziet ook dat ze iets brengt.

-Moeten echt eens met Sanne gaan praten over de aard van de samenwerking tussen ons en het S.C., ook of ze als partner kunnen worden genoemd in bijvoorbeeld een aanvraag, moeten we doen voor ze met zwangerschapsverlof gaat.

